

Analizę i interpretację podanego fragmentu oraz treść całego utworu wykorzystaj w wypracowaniu na temat:

Jakie korzyści i jakie niebezpieczeństwa może nieść ze sobą bunt przeciw istniejącym zasadom?

Sławomir Mrożek „Tango”

STOMIL: Mama jest zupełnie w porządku. O co ci chodzi?

ARTUR: No, pewnie. Was oczywiście nie razi to starcze rozwydrzenie. Ale kiedyś była czcigodną, szanującą się babcią. A co teraz? Poker z Edkiem!

EDEK: O, przepraszam. Czasem gramy też w brydżyka.

ARTUR: Ja nie do ciebie mówię, ty plebsie.

STOMIL: Każdy ma prawo wyboru, z kim i w co. Starsze osoby także.

ARTUR: To nie jest prawo. To jest moralny przymus do niemoralności.

STOMIL: Doprawdy dziwię się tobie, masz jakieś zmurszałe poglądy. Kiedy byliśmy w twoim wieku, każdy konformizm uważaliśmy za hańbę. Bunt! Tylko bunt miał dla nas wartość!

ARTUR: Jaka?

STOMIL: Dynamiczną, czyli zawsze pozytywną, choćby negatywnie. Czy myślisz, że byliśmy wyłącznie ślepyimi anarchistami? Byliśmy także marszem ku przyszłości, ruchem, procesem dziejowym. Bunt to postęp w fazie potencjalnej. Nie jakieś zasługi wobec historii. Bunt to opoka, na której postęp buduje kościół swój. Im większy obszar buntu, tym rozleglejsza jest ta budowla. I, możesz mi wierzyć, myśmy przygotowali spory kawałek gruntu.

ARTUR: Wobec tego... po co te nieporozumienia? Jeżeli ojciec jest także za konstrukcją? Czy nie lepiej razem?

STOMIL: Nic podobnego. Wyjaśnijmy to lepiej od razu. Ja tylko obiektywnie przedstawiłem naszą rolę w historii, niezależnie od naszych zamiarów. My zawsze szliśmy tylko własną drogą. Ale poprzez negację wszystkiego, co było, torujemy drogę przyszłości.

ARTUR: Jakiej?

STOMIL: To już nie do mnie należy. Moja rzecz - wychodzić poza formę.

ARTUR: A więc jednak pozostajemy wrogami.

STOMIL: Po co od razu tak tragicznie? Wystarczy, żebyś przestał martwić się o zasady.

ELEONORA: Ja też się dziwię, dlaczego akurat ty, najmłodszy, chcesz koniecznie mieć jakieś zasady. Zawsze bywało odwrotnie.

ARTUR: Bo ja wchodzę w życie. W jakie życie mam wejść? Ja muszę najpierw je stworzyć, żeby miał w co wejść.

STOMIL: Nie chcesz być nowoczesny? Ty, w twoim wieku?

ARTUR: Otóż właśnie, nowoczesność! Nawet babcia zestarzała się już w świecie, który wypadł z normy. W tej waszej nowoczesności się babcia zestarzała! Wy wszyscy starzejecie się w nowoczesności.

EUGENIUSZ: A jednak, ośmielę się wtrącić, te różne zdobycze... na przykład prawo do noszenia krótkich spodni... przewiew...

ARTUR: Wujcio by się lepiej nie odzywał. Czy wujcio nie widzi, że już nic nie jest możliwe, ponieważ wszystko jest możliwe? Ach, żeby wujcio choć łamał konwencję tymi spodniami. Ale nie, konwencje połamali już przed wujciem. Zresztą wujcio niewinny, wujcio przyszedł na gotowe. Wszystko jest w próżni!

STOMIL: Czego ty chcesz właściwie? Tradycji?

ARTUR: Porządku świata!

STOMIL: Tylko tyle?

ARTUR: ...I prawa do buntu.

STOMIL: No masz! Przecież ja cię cały czas namawiam: buntuj się.

ARTUR: Czy ojciec nie rozumie, że odebraliście mi ostatnią szansę? Tak długo byliście antykonformistami, aż wreszcie upadły ostatnie normy, przeciw którym można się było jeszcze buntować. Dla mnie nie zostawiliście już nic, nic! Brak norm stał się waszą normą. A ja mogę się buntować tylko przeciw wam, czyli przeciwko waszemu rozpasaniu.

Jakie korzyści i jakie niebezpieczeństwa może nieść ze sobą bunt przeciw istniejącym zasadom? („Tango”) – klucz

Lp.	Fragment	Punkty
1.	Sytuacja- rozmowa Artura ze Stomilem i Eleonorą. Wtrącają się do rozmowy Edek, Eugeniusz- wujek.	1
2.	Artur zarzuca starszym, że złamali zasady moralne, żyją niemoralnie.	1
3.	Artur jest młody i chce wejść w świat z zasadami.	1
4.	Według Artura zasady są konieczne, by mógł funkcjonować.	1
5.	Artur uważa nowoczesność starszego pokolenia za przestarzałe zjawisko.	1
6.	Artur potrzebuje porządku, by móc się buntować przeciw niemu. W tej chwili nie ma powodu do buntu.	1
7.	Artur w tej sytuacji może buntować się tylko przeciw brakowi norm, starszemu pokoleniu i jego antykonformizmowi.	1
8.	Starsze pokolenie (Stomil, Eleonora, Eugeniusz) nie rozumie Artura.	1
9.	Starsi roszczą sobie prawo do zachowywania się nowocześnie (np. babcia i gra w karty, krótkie spodnie Eugeniusza).	1
10.	Starsi cenią swobodę wyboru, decydowania o tym, czego się chce.	1
11.	Starszych dziwi postawa Artura, uważają ją za nienaturalną.	1
12.	Według starszych młody człowiek powinien się buntować przeciwko zasadom.	1
13.	Według starszych Artur powinien być nowoczesny, a nie żądać powrotu do tradycji.	1
Utwór		
14.	Świat, w którym żyją bohaterowie jest pozbawiony zasad.	1
15.	Dowodem braku zasad jest wystrój wnętrza (niepotrzebne sprzęty, bałagan, brak stylu).	1
16.	Dowodem braku zasad jest ubiór i zachowanie bohaterów (Eugenia, Eugeniusz, Stomil, Eleonora).	1
17.	Określenie funkcji didaskaliów- opis wnętrza i strojów podkreśla brak zasad.	1
18.	Stomil jest artystą awangardowym, który całe życie łamał zasady.	1
19.	Stomil i Eleonora zburzyli wszystkie istniejące zasady obyczajowe, moralne.	1
20.	Symbolem ich buntu było tango- taniec wyzywający, nieprzyzwoity, a także swoboda seksualna.	1
21.	Efekt buntu Stomila i Eleonory- wszystko jest dozwolone, panuje całkowita swoboda, anarchia.	1
22.	Nikogo nie razi to, co do tej pory było uważane za niestosowne.	1
23.	Brak zasad powoduje pustkę w życiu młodego pokolenia.	1
24.	Brak zasad powoduje, że zanika tradycja, tradycyjne role społeczne, rodzinne.	1
25.	Brak zasad powoduje, że pojawiają się ludzie, którzy chcą je wprowadzić (Artur, Eugeniusz, Edek).	1
26.	Artur ponosi klęskę, ponieważ nie był konsekwentny.	1
27.	Artur ponosi klęskę, ponieważ nie bierze pod uwagę uczuć innych (Ala).	1
28.	Nieudany bunt Artura wykorzystuje Edek- człowiek prymitywny.	1
29.	Edek wprowadza rządy silnej ręki, absolutne.	1
30.	Symbolem nowego porządku stał się tango- scena finałowa.	1
Konteksty		
31.	Kontekst historycznoliteracki.	1
Wnioski		
32.	Wniosek częściowy- korzyścią wynikającą z buntu jest swoboda w postępowaniu, natomiast zagrożeniem jest doprowadzenie do anarchii i zaniku zasad (relatywizm moralny, obyczajowy).	1
33.	Wniosek częściowy- jw., a także stwierdzenie, że zanik zasad, anarchia burzy także tradycyjne relacje międzyludzkie, powoduje, że człowiek nie ma oparcia, punktu odniesienia.	2
34.	Wniosek pełny- jw., a także stwierdzenie, że brak norm jest dla człowieka zagrożeniem, sprzyja stosowaniu przemocy, prymitywizmu.	4

Powyższa propozycja wypracowania powinna być punktowana zgodnie z wymogami podanymi w informatorze maturalnym na rok 2005.